

LYHYT

META- FYSIIKAN

HISTO-
RIA

Gaudeamus

RIKU
JUTI

VERTAISARVIOITU
KOLLEGIALT GRANSKAD
PEER-REVIEWED
www.tsv.fi/tunnus

Suomen Kulttuurirahasto on tukenut tämän teoksen kirjoittamista.

Copyright © 2019

Kirjoittaja & Gaudeamus

Kansi: Satu Kontinen

Gaudeamus Oy

www.gaudeamus.fi

KL 11 • UDK 11/12

ISBN 978-952-345-006-6

Painopaikka: Printon Trükikoda, Tallinna 2019

SISÄLLYS

ALUKSI	7
1 ANTIIKKI	17
1.1 Olemisen ongelma elealaisilla	18
1.2 Platonin ratkaisu	23
1.3 Aristoteles	31
1.3.1 Vastakohtien neliö	32
1.3.2 Substanssi ja aksidenssi	38
1.3.3 Yksilö- ja lajisubstanssi	43
1.3.4 Aine ja muoto	50
1.3.5 Potentiaalinen ja aktuaalinen	63
2 KESKIAIKA	70
2.1 Universaaliista	71
2.2 Hylomorfismin kehitys	83
2.3 Luonnonlain käsitteen syntyminen	94
2.4 Laki ja välttämättömyys	104
3 UUSI AIKA	124
3.1 Descartes	125
3.2 Rationalistit	134
3.3 Empiristit	140
3.4 Kant	148
3.5. Bolzano	161
4 NYKYAIKA	168
4.1 Suhteet ja tosiasiat	171
4.2 Selittävä periaate ja essentialismin paluu	197
Epilogi: METAFYSIIKKA TÄNÄÄN JA HUOMENNA	219

KIRJALLISUUTTA	234
SANASTO	241
LATINANKIELISET ILMAISUT	244
HENKILÖHAKEMISTO	246
ASIAHAKEMISTO	249
KIIITOKSET	253
KIRJOITTAJA	254